

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 17/13
Luksemburg, 26 lutego 2013 r.

Wyrok w sprawie C-399/11
Stefano Melloni / Ministerio fiscal

**Przekazanie osoby organom sądowym innego państwa członkowskiego
w wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania nie może być uzależnione od
możliwości ponownego rozpoznania sprawy zakończonej wydanym zaocznie
wyrokiem skazującym**

Decyzja ramowa w sprawie europejskiego nakazu aresztowania odzwierciedla konsens osiągnięty przez państwa członkowskie co do znaczenia praw procesowych, z których korzystają skazane zaocznie osoby podlegające europejskiemu nakazowi aresztowania

Decyzja ramowa w sprawie europejskiego nakazu aresztowania¹ ma na celu zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji między państwami członkowskimi systemem przekazywania między organami sądowymi osób skazanych bądź podejrzanych w celu wykonania wyroku lub przeprowadzenia postępowania karnego. System ten służy zatem ułatwieniu i przyspieszeniu współpracy sądowej, przyczyniając się w ten sposób do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi.

W październiku 1996 r. Audiencia Nacional (Hiszpania) uznała za uzasadnioną ekstradycję Stefana Melloniego do Włoch w celu osądzenia go za czyny wymienione w nakazach aresztowania wydanych przez Tribunale di Ferrara (Włochy). Stefano Melloni, po zwolnieniu z aresztu za poręczeniem majątkowym w wysokości 5 000 000 ESP (czyli około 30 000 EUR), które wpłacił następnego dnia, zbiegł, w związku z czym nie można go było wydać organom włoskim.

W 1997 r. Tribunale di Ferrara stwierdził niestawiennictwo S. Melloniego i postanowił, że odtąd zawiadomienia będą doręczane adwokatom, którzy zostali przez niego wskazani. Wyrokiem Tribunale di Ferrara z 2000 r., utrzymanym w mocy w postępowaniach apelacyjnym i kasacyjnym, S. Melloni został zaocznie skazany na karę 10 lat pozbawienia wolności za oszukańcze bankructwo.

S. Melloni, po aresztowaniu przez policję hiszpańską, sprzeciwił się przekazaniu go organom włoskim, podnosząc w pierwszej kolejności, że w toku postępowania apelacyjnego ustanowił innego adwokata i odwołał pełnomocnictwo udzielone dwóm poprzednim, pomimo czego zawiadomienia były nadal kierowane do tych dwóch poprzednich adwokatów. Następnie wskazał, że włoskie prawo procesowe nie przewiduje możliwości odwołania się od wyroku skazującego wydanego zaocznie i że europejski nakaz aresztowania powinien zatem zostać ewentualnie uzależniony od spełnienia przez Włochy warunku zagwarantowania możliwości zaskarżenia wyroku.

We wrześniu 2008 r. Audiencia Nacional postanowiła przekazać S. Melloniego organom włoskim w celu wykonania kary wymierzonej mu przez Tribunale di Ferrara, uznając, że nie zostało wykazane, by adwokaci ustanowieni przez S. Melloniego zaprzestali go reprezentować. Zdaniem sądu hiszpańskiego, jego prawo do obrony było przestrzegane, gdyż wiedział on z wyprzedzeniem

¹ Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmieniona decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. wzmacniającą prawa procesowe osób oraz ułatwiającą stosowanie zasady wzajemnego uznawania do orzeczeń wydanych pod nieobecność danej osoby na rozprawie (Dz.U. L 190, s. 1; Dz.U. L 81, s. 24).

o wyznaczeniu rozprawy, dobrowolnie w niej nie uczestniczył, a do swojej reprezentacji i obrony ustanowił dwóch adwokatów, którzy występowali w tym charakterze w pierwszej instancji, w postępowaniach apelacyjnym i kasacyjnym, wyczerpując w ten sposób środki zaskarżenia.

S. Melloni wniósł skargę na to orzeczenie do Tribunal Constitucional (trybunał konstytucyjny, Hiszpania). Sąd ten zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy decyzja ramowa pozwala sądom hiszpańskim – jak wymaga tego orzecznictwo Tribunal Constitucional – na uzależnienie przekazania S. Melloniego od możliwości ponownego rozpoznania sprawy zakończonej orzecznym przeciwko niemu wyrokiem skazującym.

W wydanym dzisiaj wyroku Trybunał przypomniał w pierwszej kolejności, że państwa członkowskie są, co do zasady, zobowiązane do uwzględnienia europejskiego nakazu aresztowania. Wykonujący nakaz organ sądowy może uzależnić wykonanie nakazu aresztowania tylko od spełnienia warunków określonych w decyzji ramowej.

W tym względzie jeden z przepisów decyzji ramowej² uniemożliwia organom sądowym odmowę wykonania nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary, w sytuacji gdy dana osoba nie stawiała się osobiście na rozprawie, jeśli wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzieliła obrońcy pełnomocnictwa do jej obrony i jeśli obrońca ten faktycznie jej bronił. Tak też miało być w sytuacji S. Melloniego.

Z tego względu Trybunał stwierdził, że brzmienie, systematyka i cel wspomnianego przepisu stoją **na przeszkodzie temu, by wykonujący nakaz organ sądowy (Hiszpania) uzależnił wykonanie europejskiego nakazu aresztowania od warunku stanowiącego, że sprawa zakończona wydanym zaocznie wyrokiem skazującym będzie mogła być ponownie rozpoznana w wydającym nakaz aresztowania państwie członkowskim (Włochy)**. Prawodawca Unii zdecydował się bowiem na wyczerpujące wskazanie przypadków, w których wykonanie nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary orzeczonej zaocznie nie narusza prawa do obrony. Rozwiązanie to jest nie do pogodzenia z pozostawieniem po stronie organu sądowego wykonującego nakaz możliwości uzależnienia tego wykonania od warunku, że dany wyrok skazujący będzie mógł zostać poddany ponownej ocenie w wyniku wznowienia postępowania w celu zagwarantowania prawa zainteresowanego do obrony.

Trybunał zaznaczył następnie, że ten przepis decyzji ramowej jest zgodny z prawem do skutecznej ochrony sądowej i sprawiedliwego procesu oraz z prawem do obrony zagwarantowanymi Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej. O ile prawo oskarżonego do stawienia się osobiście na rozprawie stanowi istotny element prawa do sprawiedliwego procesu, o tyle prawo to nie ma charakteru absolutnego, jako że oskarżony może zrezygnować z tego prawa z zastrzeżeniem określonych gwarancji. I tak, rozpatrywany przepis określa warunki, w których należy przyjąć, że zainteresowany dobrowolnie i w sposób jednoznaczny zrezygnował z uczestnictwa w rozprawie.

Trybunał zauważył wreszcie, że art. 53 Karty, który stanowi, że Karta nie narusza praw człowieka uznanych m.in. przez konstytucje państw członkowskich, nie zezwala także państwu członkowskiemu na uzależnienie przekazania osoby skazanej zaocznie od warunku wymagającego umożliwienia w państwie członkowskim wydającym nakaz ponownego rozpoznania sprawy zakończonej wyrokiem skazującym w celu uniknięcia naruszenia prawa do sprawiedliwego procesu i prawa do obrony zagwarantowanych jego konstytucją. Ów artykuł Karty potwierdza wprawdzie, że gdy akt prawa Unii wymaga przyjęcia krajowych aktów stosowania, organy i sądy krajowe mogą stosować krajowe standardy ochrony praw podstawowych, o ile zastosowanie owych standardów nie podważa poziomu ochrony wynikającego z Karty ani pierwszeństwa, jednolitości i skuteczności prawa Unii. Jednakże uzależnienie przekazania osoby skazanej od takiego warunku, nieprzewidzianego w decyzji ramowej, prowadziłoby – poprzez podważenie jednolitości standardu ochrony praw podstawowych określonego w decyzji ramowej – do naruszenia zasad wzajemnego zaufania i wzajemnego uznawania, do których wzmocnienia dąży wspomniana decyzja ramowa, i w konsekwencji do zagrożenia jej skuteczności. Decyzja ramowa odzwierciedla bowiem konsens osiągnięty wspólnie przez wszystkie państwa członkowskie co do

² Artykuł 4a ust. 1 lit. a) i b).

znaczenia, jakie należy przyjąć, w świetle prawa Unii, w odniesieniu do praw procesowych, z których korzystają skazane zaocznie osoby podlegające europejskiemu nakazowi aresztowania.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793